

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Radioiekārtas un bezpilota gaisa kuģi. Normatīvo aktu prasības, uzraudzības rezultāti, ieteikumi komersantiem un patērētājiem.

Grenada Sofija Demakina
Patērētāju tiesību aizsardzības centra
Preču un pakalpojumu uzraudzības departamenta
Tehnisko preču uzraudzības daļas vadītāja vietniece
e-pasts: Grenada.Sofija.Demakina@ptac.gov.lv

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Diagnostikas dati
Drošības pārbaude
Izvērs un ledus
automāta pārbaude
Durvju atvēršanas pārbaude

SmartThinQ
Better life with IQ

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Radioiekārtas - Normatīvie akti

- Ministru kabineta 2016.gada 7.jūnija [noteikumi Nr.360](#) "Radioiekārtu atbilstības novērtēšanas, piedāvāšanas tirgū, uzstādīšanas un lietošanas noteikumi"

Iekļautas tiesību normas, kas izriet no :

Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 16. aprīļa [Direktīvas 2014/53/ES](#) par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz radioiekārtu pieejamību tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/5/EK (RED)

- Komisijas [Deleģētā regula \(ES\) 2019/320](#) (2018. gada 12. decembris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/53/ES papildina attiecībā uz minētās direktīvas 3. panta 3. punkta g) apakšpunktā minēto pamatprasību piemērošanu, lai nodrošinātu zvanītāja atrašanās vietas noteikšanu ārkārtas gadījumā saziņā no mobilajām ierīcēm
- Komisijas [Īstenošanas regula \(ES\) 2017/1354](#) (2017. gada 20. jūlijs) par to, kā norādāma Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/53/ES 10. panta 10. punktā paredzētā informācija

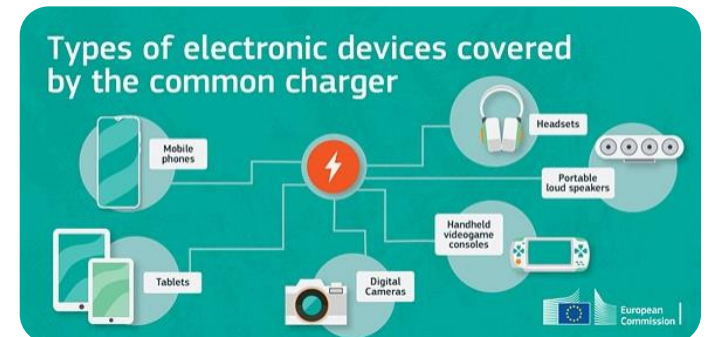

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Radioiekārtas - Normatīvie akti

- ✓ Komisijas [Deleģētā regula \(ES\) 2022/30](#) (2021.gada 29.oktobris), kas papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/53/ES attiecībā uz minētās direktīvas 3. panta 3. punkta pirmās daļas d), e) un f) punktā norādīto pamatprasību piemērošanu (piemērojama no 01.08.2024.)
- ✓ Eiropas Parlamenta un Padomes [Direktīva \(ES\) 2022/2380](#) (2022. gada 23. novembris), ar ko groza Direktīvu 2014/53/ES par dalībvalstu tiesību aktu saskaņošanu attiecībā uz radioiekārtu pieejamību tirgū (piemērojama no 28.12.2024. un 28.04.2026.)

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Radioiekārtas - Normatīvie akti

- ✓ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām (piemērojama no 28.06.2025. un 28.06.2027.)
- ✓ Preču un pakalpojumu piekļūstamības likums (stājas spēkā 28.06.2025.), kurā ir iekļautas Direktīvas (ES) 2019/882 prasības.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Radioiekārtas – Uzraudzības iestādes

- ✓ Patērētāju tiesību aizsardzības centrs – Tirgus uzraudzības iestāde
- ✓ VAS Elektroniskie sakari – Lietošanas uzraudzības institūcija

VAS
Elektroniskie
sakari

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

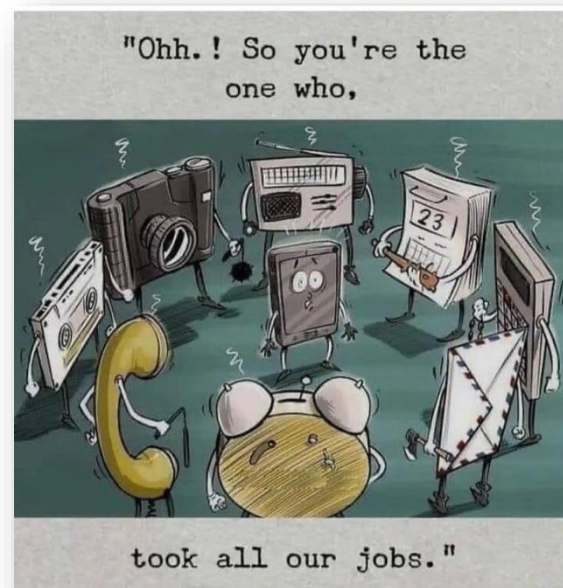
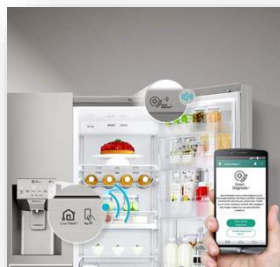

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Radioiekārtas - definīcija

radioiekārta — iekārta, kas **izstaro vai uztver radioviļņus**, lai nodrošinātu radiosakarus vai radionoteikšanu, vai iekārta, kurai **pievienojama radioviļņus izstarojoša palīgierīce**, kas **izstaro vai uztver radioviļņus**, lai nodrošinātu radiosakarus vai radionoteikšanu;

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Definīcijas

Laist tirgū – precī pirmo reizi darīt pieejamu Kopienas tirgū

Darīt pieejamu tirgū – par samaksu vai bez maksas piegādāt kādu preci izplatīšanai vai izmantošanai Kopienas tirgū, veicot komercdarbību

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Ekonomiskie operatori

! **Ražotājs** – fiziska vai juridiska persona, kura ražo produktu vai kuras uzdevumā produkts tiek projektēts vai ražots un kura laiž tirgū šo produktu ar savu nosaukumu vai preču zīmi

Pilnvarotais pārstāvis – jebkura fiziska vai juridiska persona, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā un ir saņēmusi rakstisku ražotāja pilnvaru rīkoties tā vārdā attiecībā uz konkrētiem uzdevumiem

! **Importētājs** – jebkura fiziska vai juridiska persona, kas Savienībā veic uzņēmējdarbību un laiž Savienības tirgū produktus no kādas trešās valsts

Izplatītājs - jebkura fiziska vai juridiska persona piegādes ķēdē, kas nav ne ražotājs, ne importētājs un kas produktu dara pieejamu tirgū

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Ekonomiskie operatori

Gadījumi, kad **ražotāju pienākumus piemēro importētājiem un izplatītājiem**

Importētāju vai izplatītāju uzskata par ražotāju un viņam ir tādi paši pienākumi kā ražotājam, ja viņš **laiž tirgū produktus ar savu vārdu vai preču zīmi vai maina jau tirgū laisto produktu tā, ka izmaiņas var ietekmēt atbilstību būtiskajām prasībām.**

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Būtiskās prasības radioiekārtām

Radioiekārtas konstruē tā, lai tās atbilst šādām būtiskajām prasībām:

- tās efektīvi izmanto radiofrekvenču spektru un dod iespēju šo spektru efektīvi izmantot, izvairoties no kaitīgiem radiotraucējumiem;
- tās nenodara kaitējumu cilvēku un mājdzīvnieku veselībai un drošībai, kā arī īpašumam un atbilst citām drošības prasībām, ko nosaka normatīvie akti par iekārtu elektrodrošību, taču nepiemērojot sprieguma limitu (50 V maiņstrāvai un 75 V līdzstrāvai);
- to izstarotais elektromagnētiskais lauks nerada kaitējumu cilvēku un mājdzīvnieku veselībai;
- tās nodrošina elektromagnētisko saderību, kā noteikts normatīvajos aktos par iekārtu elektromagnētisko saderību.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Būtiskās prasības radioiekārtām

Atsevišķas kategorijas vai klases radioiekārtas konstruē tā, lai tās atbilstu šādām pamatprasībām:

- a) radioiekārtas mijiedarbojas ar palīgierīcēm, jo īpaši ar kopējiem lādētājiem;
- b) radioiekārtas ar tīkla starpniecību mijiedarbojas ar citām radioiekārtām;
- c) radioiekārtas var pievienot attiecīgā tipa saskarnēm visā Savienībā;
- d) radioiekārtas nekaitē tīklam vai tā darbībai, kā arī pārmērīgi neizmanto tīkla resursus, radot nepieņemamu pakalpojumu pasliktināšanos;
- e) radioiekārtas ietver drošības pasākumus, kas nodrošina lietotāja un abonenta personas datu un privātuma aizsardzību;
- f) radioiekārtas pilda konkrētas funkcijas, kas nodrošina aizsardzību pret krāpšanu;
- g) radioiekārtas pilda konkrētas funkcijas, kas nodrošina pieeju neatliekamās palīdzības dienestiem;
- h) radioiekārtas pilda konkrētas funkcijas, kas atvieglo to izmantošanu invalīdiem;
- i) radioiekārtas pilda konkrētas funkcijas, lai nodrošinātu, ka programmatūru var lejupielādēt radioiekārtās tikai tad, ja ir pierādīta radioiekārtu un programmatūras kombinācijas atbilstība.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Radioiekārtas - Atbilstības novērtēšana

Ražotājs radioiekārtu atbilstību paredzētajām pamatprasībām demonstrē, izmantojot kādu no turpmāk minētajām atbilstības novērtēšanas procedūrām:

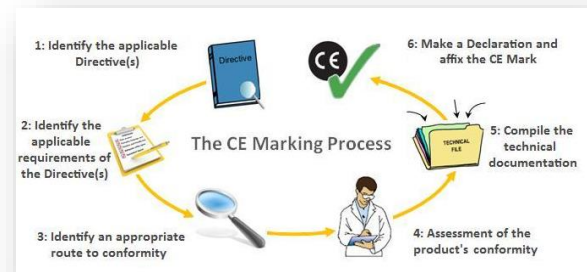
- ražošanas iekšējā kontrole, kas izklāstīta II pielikumā;
- ES tipa pārbaude, kurai seko tipa atbilstības pārbaude, izmantojot ražošanas iekšējo kontroli;
- atbilstība, pamatojoties uz kvalitātes pilnīgu nodrošināšanu.

Svarīgi!:

Ja, novērtējot radioiekārtu atbilstību paredzētajām pamatprasībām, ražotājs nav piemērojis saskaņotos standartus vai tikai daļēji piemērojis saskaņotos standartus, kuru atsaucis ir publicētas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī, vai šādu saskaņoto standartu nav, radioiekārtas – attiecībā uz šīm pamatprasībām – pakļauj vienai no turpmāk minētajām procedūrām:

- ES tipa pārbaude, kurai seko tipa atbilstības pārbaude, izmantojot ražošanas iekšējo kontroli;
- atbilstība, pamatojoties uz kvalitātes pilnīgu nodrošināšanu.

Šajā gadījumā tiek iesaistīta paziņotā institūcija.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Paziņotā institūcija

- ✓ Nacionālās akreditācijas institūcijas akreditēta atbilstības novērtēšanas institūcija, kura ir paziņota Eiropas Komisijai;
- ✓ Darbojas kā trešā persona, kas ir neatkarīga no saimnieciskās darbības veicēja (to apvienības), kura iekārtu tā novērtē.

Paziņoto iestāžu datu bāze:

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>

Notified bodies Nando

Country

Legislation

Body

Construction products

Free search

Mutual Recognition
Agreements

CETA Protocol on
Conformity Assessment

Notifying Authority -
Notification procedures

Accreditation Body

Glossary

Bodies

Found : 71

Search criteria :

Legislation : 2014/53/EU Radio equipment

Procedure /

Article or annex :

Products :

Categories of radio
equipment :

Comments :

Withdrawn/Expired/Suspended Notifications/NBs are not displayed in this list, you can find them in the Body module under the hyperlink "[Withdrawn/Expired/Suspended Notifications/NBs](#)"

Body type ▲	Name ▲	Country ▲
▶ NB 2024	"ELTEST CERTIFICATION" Ltd.	Bulgaria
▶ NB 1588	ACB, Inc.	United States (MRA)
▶ NB 2031	ALTER TECHNOLOGY-TÜV NORD, S.A.U.	Spain
▶ NB 2544	Applica Test and Certification AS	Norway
▶ NB 1313	Bay Area Compliance Laboratories Corp.	United States (MRA)
▶ NB 2200	Bureau Veritas Consumer Products Services, Inc.	United States (MRA)
▶ NB 2559	CELAB Ltd.	Malta
▶ NB 1383	CESKY METROLOGICKY INSTITUT	Czech Republic

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Piemērojamie standarti (piemērs)

EUROPEAN COMMISSION

European
Commission

European Commission > DocsRoom > Document detail

Directive 2014/53/EU on radio equipment - Summary list as pdf document

Document date: 22/07/2021 - Created by GROW.H.3 - Publication date: n/a - Last update: 12/04/2022

Download links:

[Directive 2014/53/EU on radio equipment - Summary list as pdf document](#) (664 KB)

EUROPEAN COMMISSION

Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs

Ecosystems III: Construction & machinery
Standards policy

Brussels, 11.4.2022

Summary of references of harmonised standards published in the Official Journal – Directive 2014/53/EU¹ of the European Parliament and of the Council of 16 April 2014 on the harmonisation of the laws of the Member States relating to the making available on the market of radio equipment and repealing Directive 1999/5/EC

The summary below consolidates the references of harmonised standards published by the Commission in the *Official Journal of the European Union* (OJ). It reproduces information already published in the L or C series of the OJ as indicated in columns (2), (5) and/or (7). It contains all references which, when the summary was generated, still provided a presumption of conformity together with references already withdrawn from the OJ.

The Commission services provide this summary for information purposes only. Although they take every possible precaution to ensure that the summary is updated regularly and is correct, errors may occur and the summary may not be complete at a certain point in time. The summary does not as such generate legal effects.

This summary was generated on 11 April 2022

Legislation reference (A)	ESO (B)	Reference number of the standard (C)	Title of the standard (D)	Date of start of presumption of conformity (1)	OJ reference for publication in OJ (2)	Restriction (3)	Date of start of presumption of conformity with restriction (4)	OJ reference for publication of a restriction in OJ (5)	Date of withdrawal from OJ (end of presumption of conformity) (6)	OJ reference for withdrawal from OJ (7)
2014/53/EU	Cenelec	EN 50360:2017	Product standard to demonstrate the compliance of wireless communication devices, with the basic restrictions and exposure limit values related to human exposure to electromagnetic fields in the frequency range from 300 MHz to 6 GHz: devices used next to the ear	17/11/2017	OJ C 389 - 17/11/2017	-	-	-	-	-

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Prasības radioiekārtām

Radioiekārtas atļauts laist un piedāvāt tirgū, ja:

1. tās atbilst būtiskajām prasībām;
2. tās tiek konstruētas tā, lai tās varētu lietot vismaz vienā Eiropas Savienības dalībvalstī, nepārkāpjot normatīvajos aktos par radiofrekvenču spektra izmantošanu noteiktās prasības;
3. to atbilstība būtiskajām prasībām ir novērtēta un apliecināta saskaņā ar piemērojamo atbilstības novērtēšanas procedūru;
4. tās ir marķētas ar noteikto marķējumu;
5. tām ir pievienota noteiktā informācija un dokumenti (atbilstības deklarācija, lietošanas instrukcija).

Svarīgi!

Radioiekārtas atļauts uzstādīt un lietot tikai tad, ja, tai skaitā:

- tās atbilst būtiskajām prasībām;
- to atbilstība ir apliecināta un novērtēta saskaņā ar noteiktajām prasībām;
- tās ir marķētas saskaņā ar noteiktajām prasībām.

Arī tad, ja radioiekārtas tiek importētas tikai personīgajām lietošanas vajadzībām un nav paredzētas izplatīšanai, tām jāatbilst normatīvo aktu prasībām.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Prasības radioiekārtām – Marķējums

Visas iekārtas jāmarķē skaidri redzami, salasāmi un neizdzēšami

- ✓ CE atbilstības marķējums;
- ✓ Ražotājs – ražotāja vārds, nosaukums vai reģistrētā preču zīme un kontaktadrese, kur ar to var sazināties;
- ✓ Identifikācija - radioiekārtas tips, partijas vai sērijas numurs vai cits identifikācijas elements;
- ✓ Ja ir importētājs – importētāja vārds, nosaukums vai reģistrētā preču zīme un kontaktadrese, kur ar to var sazināties;
- ✓ Paziņotās iestādes (NB) numurs (4 cipari) – ja šī NB piedalījās ražošanas kontroles posma novērtēšanā.

Svarīgi!

Marķējums norādāms gan **uz iekārtas**, gan **uz iepakojuma**

It is almost impossible to tell the difference between a CE mark and a China Export logo

Svarīgi!

Informācija par CE un cita marķējuma izvietojanas vietu uz iekārtas varētu būt norādīta arī ražotāja dokumentos

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Prasības radioiekārtām – lietošanas instrukcija

Ražotāja pienākums:

- **nodrošināt**, ka radioiekārtai ir **pievienota skaidra un saprotama lietošanas pamācība** (instrukcija) **un brīdinājumi valsts valodā**. Instrukcijā **ietver** atbilstošu **informāciju, lai radioiekārtu varētu lietot tam paredzētajam nolūkam**, un attiecīgā gadījumā arī **informāciju par palīgierīcēm un komponentiem, ieskaitot programmatūru**, kas nodrošina radioiekārtas paredzēto darbību
- ja radioiekārta pārraida radioviļņus, instrukcijā ietvert arī **informāciju par radiofrekvenču joslu, kurā radioiekārta darbojas**, un **maksimālo pārraidītā signāla jaudu**, norādot jaudas veidu (piemēram, jauda raidītāja izejas savienotājā, no antenas izstarotā ekvivalentā izotropiski izstarotā jauda, no antenas izstarotā efektīvā jauda noteiktā virzienā)
- **uz iepakojuma** norādīt **dalībvalstis vai ģeogrāfiskos apgabalus dalībvalstī, kur pastāv ierobežojumi radioiekārtas nodošanai ekspluatācijā vai īpašas prasības lietošanas atļaujas saņemšanai**, un to, ka šāda **informācija ir pilnībā iekļauta radioiekārtas lietošanas instrukcijā**

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Prasības radioiekārtām – ES atbilstības deklarācija

Ražotājs nodrošina, ka katrai radioiekārtai **pievieno ES atbilstības deklarācijas kopiju vai vienkāršotu ES atbilstības deklarāciju**. Ja tiek nodrošināta vienkāršota ES atbilstības deklarācija, tajā norāda precīzu interneta adresi, kurā var iegūt pilnīgu ES atbilstības deklarācijas tekstu.

Vienkāršotās ES atbilstības deklarācijas teksts:

Ar šo [ražotāja nosaukums] deklarē, ka radioiekārta [radioiekārtas tipa apzīmējums] atbilst Direktīvai 2014/53/ES. Pilns ES atbilstības deklarācijas teksts ir pieejams šādā interneta vietnē:

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Prasības radioiekārtām – ES atbilstības deklarācija

1. Radioiekārta (produkta, tipa, partijas vai sērijas numurs):
2. Ražotāja un attiecīgā gadījumā viņa pilnvarotā pārstāvja vārds, uzvārds /nosaukums un adrese:
3. Šī atbilstības deklarācija ir izdota vienīgi uz šā ražotāja atbildību.
4. Deklarācijas priekšmets (radioiekārtas identifikācija, kas nodrošina tās izsekojamību; vajadzības gadījumā tajā var iekļaut pietiekami skaidru krāsu fotogrāfiju, ja tas nepieciešams radioiekārtas identifikācijai):
5. Iepriekš aprakstītais deklarācijas priekšmets atbilst attiecīgajam Savienības saskaņotajam tiesību aktam:

Direktīvai 2014/53/ES

Citam Savienības saskaņotajam tiesību aktam, ja piemērojams

6. Atsauces uz attiecīgajiem izmantojamiem saskaņotajiem standartiem vai uz citām tehniskajām specifikācijām, attiecībā uz ko tiek deklarēta atbilstība. Atsauces jāuzskaita ar to identifikācijas numuriem un versijām un attiecīgā gadījumā ar izdošanas datumu:

7. Attiecīgā gadījumā paziņotā struktūra ... (nosaukums, numurs) ... ir veikusi ... (darbības apraksts) ... un izdevusi ES tipa pārbaudes sertifikātu: ...

8. Attiecīgā gadījumā palīgierīču un komponentu apraksts, ieskaitot programmatūras aprakstu, kas nodrošina radioiekārtas paredzēto darbību un uz ko attiecas ES atbilstības deklarācija:

9. Papildu informācija:

Parakstīts vārdā un uzdevumā: ...

(izdošanas vieta un datums):

(vārds, uzvārds, amats) (paraksts):

(vajadzības gadījumā – ziņas par personu, kas ir pilnvarota parakstīt juridiski saistošu deklarāciju ražotāja vai viņa pilnvarotā pārstāvja vārdā.)

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Radioiekārtas - ES atbilstības deklarācija

Īpatnība

Direktīvas 2014/35/EU (LVD) un 2014/30/EU (EMCD) **nav attiecināmas** uz radioiekārtām - ES atbilstības deklarācijā tās nav jānorāda!

“Standard fridge”

DoC:

- 2014/35/EU (LVD)
- 2014/30/EU (EMCD)
- 2011/65/EU (ROHS)
- ...

“Smart fridge”

DoC:

- 2014/53/EU (RED)
- 2011/65/EU (ROHS)
- ...

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Prasības radioiekārtām – ES atbilstības deklarācija

Svarīgi!

- ES atbilstības deklarāciju izsniedz ražotājs
- ES atbilstības deklarācija attiecināma uz precī (identifikācija deklarācijā atbilst preces identifikācijai)
- Ja ES atbilstības deklarācijā ir norāde par pielikumu, tam ir jābūt pievienotam
- Jābūt norādītai Direktīvai 2014/53/EU ar korektu nosaukumu
- Jābūt atsaucei uz standartiem
- Jābūt datumam un parakstam

Svarīgi!

- Testēšanas laboratorijas sertifikāts **nav** ES atbilstības deklarācija

Svarīgi!

- Vienkāršotās ES atbilstības deklarācijas gadījumā pilnai ES atbilstības deklarācijai ir jābūt pieejamai norādītajā mājas lapā

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Radioiekārtu **tirgus uzraudzība**

- **Proaktīvā** (projekti):
 - starptautiskie (kopprojekti)
 - nacionālie
- **Reaktīvā** (sūdzības, nelaimes gadījumi, informācija no citām iestādēm u.c.)

Kontrole uz robežas
Sadarbībā ar VID muitas
pārvaldi

Uzraudzība tirgū
t.sk. e-vidē

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Kopsavilkums 2020.-2022.gg. (bezpilota gaisa kuģi (droni) un radioiekārtas)

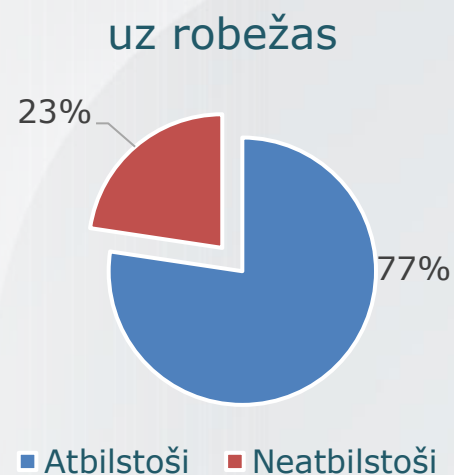
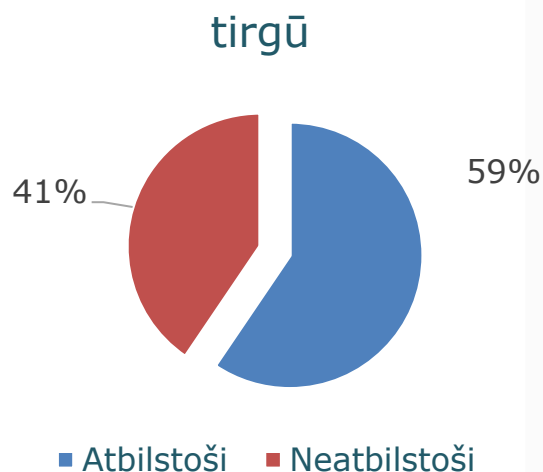
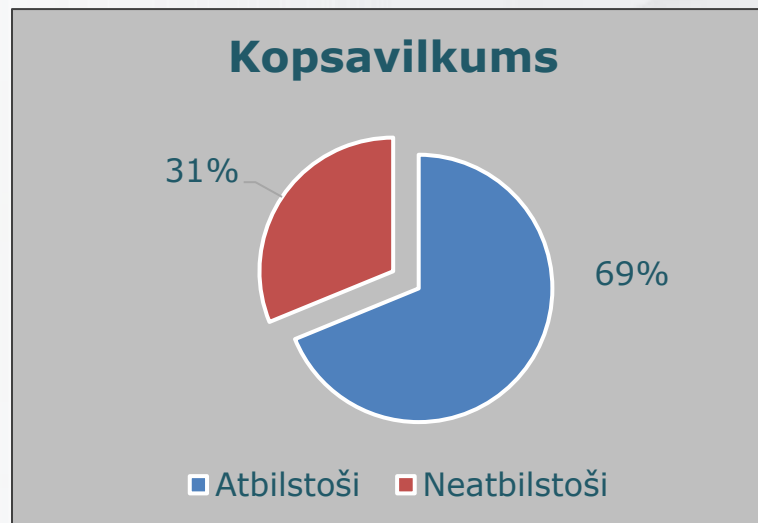
2020.-2022.gg:

Pārbaudīto modeļu skaits – 1135

- tirgū – 543
- uz robežas - 592

Neatbilstošo modeļu skaits -354

- tirgū – 220
- uz robežas - 134

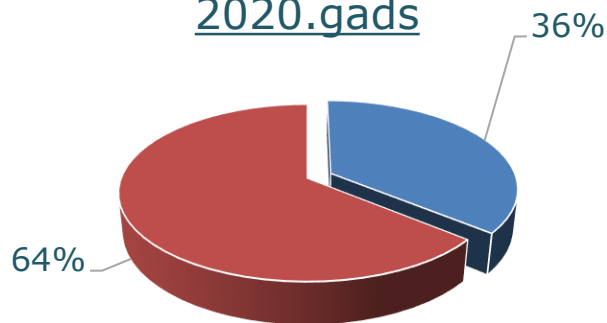

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

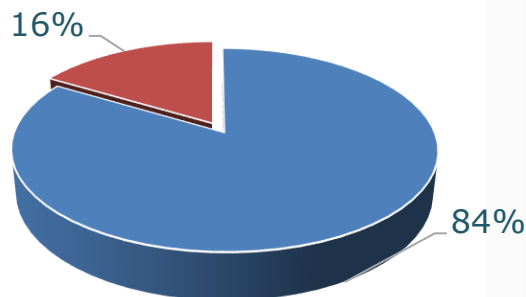
Radioiekārtas – uzraudzība tirgū kopsavilkums - 2020.-2022.gg.

Pārbaudīto radioiekārtu (neieskaitot dronus) modeļu skaits tirgū - 483
Neatbilstošo modeļu skaits - 179

2020.gads

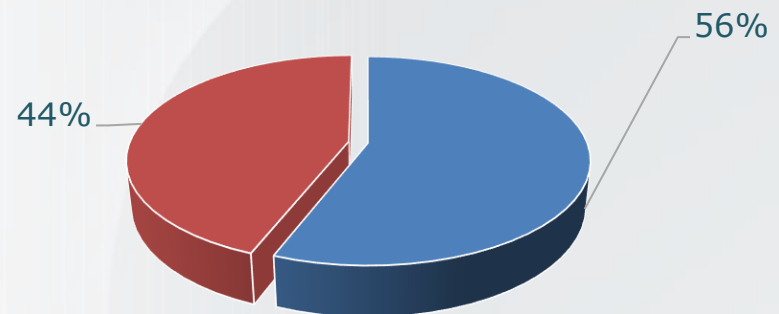

2021.gads

- ✓ Administratīvās pārbaudes
- ✓ Testēšana (būtiskās prasības):
 - elektrodrošums;
 - elektromagnētiskā saderība;
 - funkcijas, kas nodrošina aizsardzību pret krāpšanu un datu aizsardzību (2021-2022.gg)

2022.gads

■ Atbilstoši ■ Neatbilstoši

Radioiekārtu uzraudzībā – Kopsavilkums 2022.g.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

2022.g. (neieskaitot dronus):

Pārbaudīto modeļu skaits – 249

- tirgū – 102

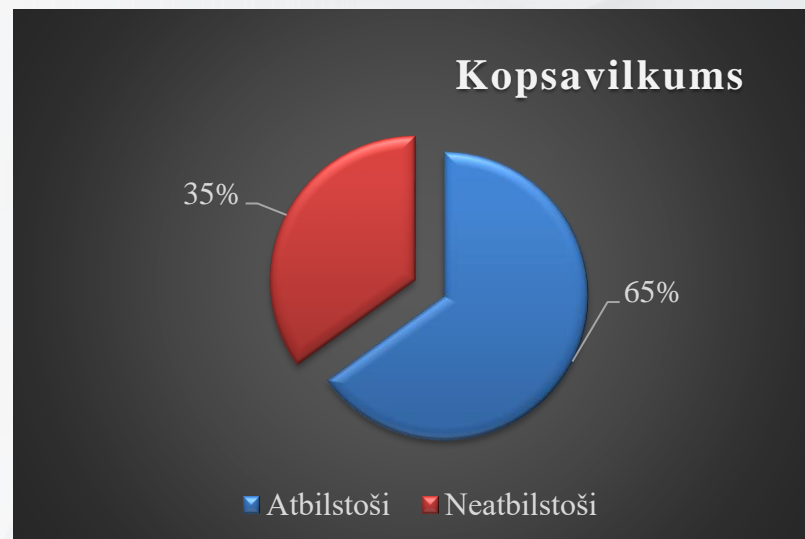
- uz robežas - 147

Neatbilstošo modeļu skaits -87

- tirgū – 45

- uz robežas - 42

- ✓ Administratīvās pārbaudes
- ✓ Testēšana (būtiskās prasības)

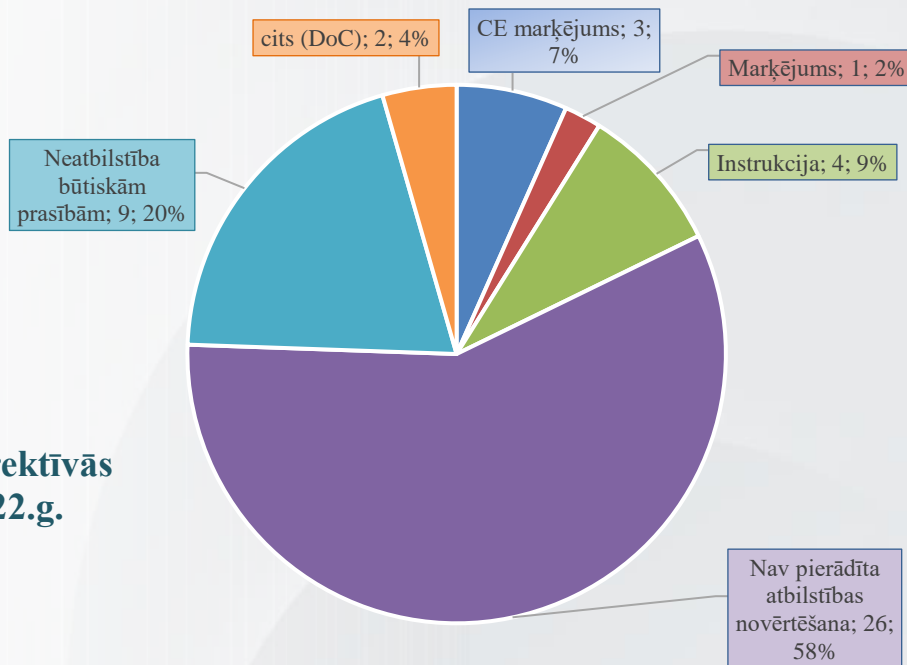

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

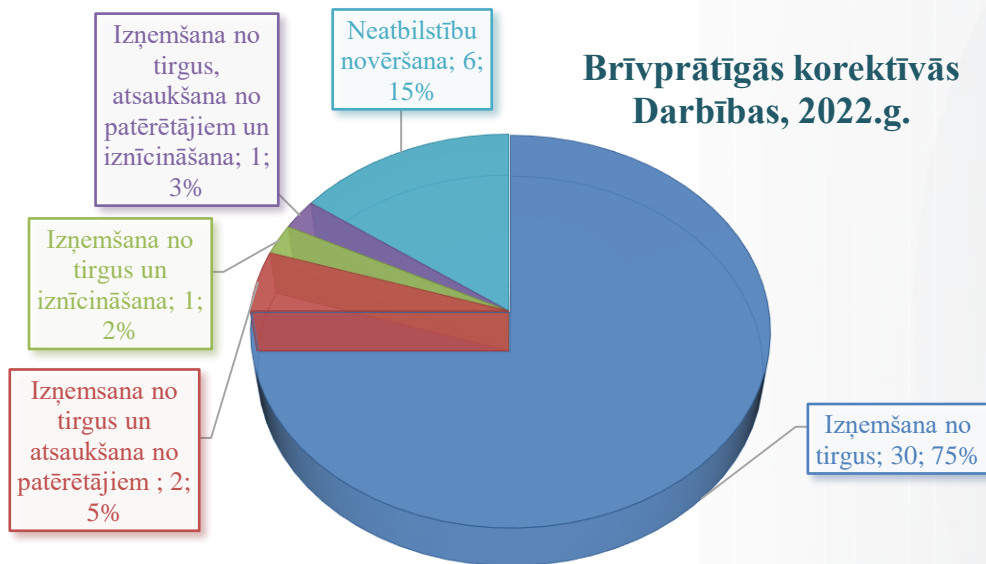
Radioiekārtu uzraudzībā - tirgū

- ✓ 41 uzraudzības pārbaude tirgū
- ✓ 17 ekspertīzes
- ✓ Pārbaudīti 102 modeļi (t.sk. viedās iekārtas)
- ✓ 45 modeļi (44%) atzīti par neatbilstošiem

Neatbilstību sadalījums 2022.g

Brīvprātīgās korektīvās
Darbības, 2022.g.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Testēšana 2022.g.

- ✓ Testēšanai izņemti 17 paraugi:
 - mājsaimniecības tehnika,
 - viedā apgaismojuma iekārtas,
 - videonovērošanas iekārtas,
 - elektroautomobiļu uzlādes stacija.

- ✓ Testēšanas rezultātā 12 modeļiem (70%) konstatētas neatbilstības
- ✓ 9 modeļiem (75%) – neatbilstības būtiskajām prasībām:
 - savainošanās risks, ugunsbīstamības risks,
 - ēterā izstarotie traucējumi, t.sk. valsts aizsardzībai paredzētajās frekvencēs,
 - funkcijas, kas nodrošina aizsardzību pret krāpšanu un datu aizsardzību

!!!Konstatētās neatbilstības:

- var būtiski ietekmēt preču pareizu un drošu lietošanu;
- var būt par iemeslu kaitīgiem radiotraucējumiem;
- var apdraudēt lietotāju un citus cilvēkus.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Viedo iekārtu testēšana (2021.-2022.g.)

✓ Pilotprojekts

- ✓ Būtiskās prasības:
 - radioiekārtas ietver drošības pasākumus, kas nodrošina lietotāja un abonenta personas datu un privātuma aizsardzību;
 - radioiekārtas pilda konkrētas funkcijas, kas nodrošina aizsardzību pret krāpšanu

- ✓ Kopā notestēti 8 modeļu paraugi:
 - viedā mājsaimniecības tehnika,
 - viedā apgaismojuma iekārtas,
 - valkājamās iekārtas,
 - viedie ūdens skaitītāji.

- ✓ Testēšanas rezultātā 7 modeļiem konstatētas atkāpes no šādām standartā* noteiktajām prasībām:

- 2 modeļiem - lietotāja datu dzēšanas funkcionalitāte
- 2 modeļiem - sensitīvu personas datu, kas nosūtīti starp precī un saistīto pakalpojumu, konfidencialitātes prasības
- 4 modeļiem - droša komunikācija (iekārtai ir jāizmanto labākās prakses kriptogrāfija)
- 1 modelim - kritisko drošības parametru konfidencialitāte
- 4 modeļiem - ražotāja pienākumu izpilde attiecībā uz ievainojamības atklāšanu
- 2 modeļiem - ražotāja pienākumu izpilde attiecībā uz kritisko drošības parametru pārvaldības procesu ievērošanu
- 1 modelim - ražotāja pienākumu izpilde attiecībā uz visu preces ārējo uztveršanas iespēju dokumentēšanu
- 1 modelim - drošības atjauninājumi (drošības atjauninājumiem jābūt savlaicīgiem)
- 1 modelim - atjauninājumu autentiskuma un integritātes pārbaude

* ETSI EN 303 645 V2.1.1CYBER; Cyber Security for Consumer Internet of Things: Baseline Requirements

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Radioiekārtu tirgus uzraudzība - Galvenās neatbilstības kopumā

- ✓ Nav pierādīta atbilstības novērtēšana
- ✓ Deklarēta atbilstība spēkā neesošiem normatīvajiem regulējumiem
- ✓ Testēšanas rezultātā - neatbilstības būtiskajām prasībām (elektrodrošums (savainošanās risks, ugunsbīstamības risks), elektromagnētiskā saderība (ēterā izstarotie traucējumi), cits)
- ✓ Nav nodrošināti ar atbilstības deklarāciju vai tā ir neatbilstoša
- ✓ Neatbilstošs marķējums vai tas nav vispār
- ✓ Lietošanas instrukcija nav vispar vai nesatur visu nepieciešamo informāciju

!!!Konstatētās neatbilstības:

- var būtiski ietekmēt iekārtu pareizu un drošu lietošanu;
- var būt par iemeslu kaitīgiem radiotraucējumiem;
- var apdraudēt lietotāju un citus cilvēkus.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Aktuālo starptautisko projektu aktivitātes radioiekārtu jomā 2023.gadā

- ✓ portatīvo ierīču – mobilo tālrunu, bezvadu austiņu, planšetu, viedpulksteņu – pārbaudes un testēšana, vērtējot enerģijas īpatnējās absorbcijas ātruma atbilstību
- ✓ viedo veļas žāvētāju pārbaudes un testēšana
- ✓ viedo IoT iekārtu pārbaudes un sadarbības veicināšana ar muitas iestādēm
- ✓ 5 GHz WLAN iekārtu pārbaudes un testēšana
- ✓ uzstādīšanai automašīnās paredzēto radioiekārtu pārbaudes un testēšana
- ✓ vienotā prakse attiecībā uz neatbilstību noteikšanu un izvērtēšanu uzraudzības lietās

PTAC nodrošina projekta vadību diviem ar radioiekārtu uzraudzību saistītām starptautisko projektu aktivitātēm:

The collage features two project posters. The left poster is for JAHARP 2020-2, titled 'Work Package 2: IoT connected devices in cooperation with customs activity'. It includes logos for PROSAFE, JAHARP 2020, and the European Union, along with a row of 19 human icons representing market surveillance authorities. The right poster is for JAHARP 2021-06, titled 'RADIO EQUIPMENT IN CARS'. It includes logos for PROSAFE, JAHARP MNIBUS 2021, and the European Union, and features a background image of a hand holding a smartphone with digital data overlays.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Bezpilota gaisa kuģi un to sistēmas (droni) – normatīvo aktu prasības un uzraudzības rezultāti

Līga Brāzma

Patērētāju tiesību aizsardzības centra
Preču un pakalpojumu uzraudzības departamenta
Tehnisko preču uzraudzības daļas vecākā eksperte
E-pasts: Liga.Brazma@ptac.gov.lv

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Definīcijas

Bezpilota gaisa kuģis (UA) – jebkurš gaisa kuģis, ko ekspluatē vai kas konstruēts autonomai ekspluatācijai vai pilotēšanai no attāluma bez pilota gaisa kuģī;

Bezpilota gaisa kuģa tālvadības ierīce – jebkurš UA drošai ekspluatācijai nepieciešams instruments, ierīce, mehānisms, aparāts, piederums, programmatūra vai papildierīce, kas nav UA daļa un kas neatrodas minētajā UA;

Bezpilota gaisa kuģa sistēma (UAS) – bezpilota gaisa kuģis un aprīkojums, ko izmanto, lai to vadītu.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Uzraudzības iestādes

Tirgus uzraudzība (TU) – Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
<https://www.ptac.gov.lv/lv>

Lietošanas/ekspluatācijas uzraudzība – Civilās aviācijas
aģentūra
<https://www.caa.gov.lv/lv>

Noteiktajos gadījumos – lietošanas uzraudzībā var iesaistīties
Valsts akciju sabiedrība «Elektroniski sakari»
<https://www.vases.lv/lv>

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Tirgus uzraudzība

- ✓ Tirgus izpēte, apsekojumi;
- ✓ Administratīvās pārbaudes, t.sk., atkārtotās pārbaudes, pārbaudes uz robežas, paraugu izņemšana;
- ✓ Dokumentācijas un informācijas izvērtēšana;
- ✓ Paraugu testēšana, neatbilstību gadījumā – risku izvērtēšana;
- ✓ Reaģēšana uz sūdzībām;
- ✓ Sadarbība ar citām iestādēm;
- ✓ Apmācības, konsultācijas;
- ✓ Saziņa ar komersantiem, patērētājiem, u.c.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Regula (ES) 2019/945

- prasības UAS un attālās identifikācijas papildierīču projektēšanai un ražošanai;
- noteikumi, kā ekspluatācijai «atvērtajā»* kategorijā paredzētās UAS un attālās identifikācijas papildierīces dara pieejamas tirgū un nodrošina to apriti Savienībā;
- noteikumi trešo valstu UAS ekspluatantiem, kad tie veic UAS ekspluatāciju saskaņā ar Regulu (ES)2019/947 Eiropas vienotajā gaisa telpā;
- Neattiecas uz UAS, kuras paredzēts lietot tikai iekštelpās.

*«atvērtā» kategorija - UAS ekspluatācijas kategorija, kas definēta Regulas (ES) 2019/947 4. pantā

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Papildus prasības

- 2011. gada 15. februāra Ministru kabineta noteikumi Nr.132
“**Rotaļlietu drošuma noteikumi**”

vai

-2008. gada 25. marta Ministru kabineta noteikumi Nr.195
“**Mašīnu drošības noteikumi**”;

- 2016. gada 7. jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr.360
“**Radioiekārtu atbilstības novērtēšanas, piedāvāšanas tirgū,
uzstādīšanas un lietošanas noteikumi**”

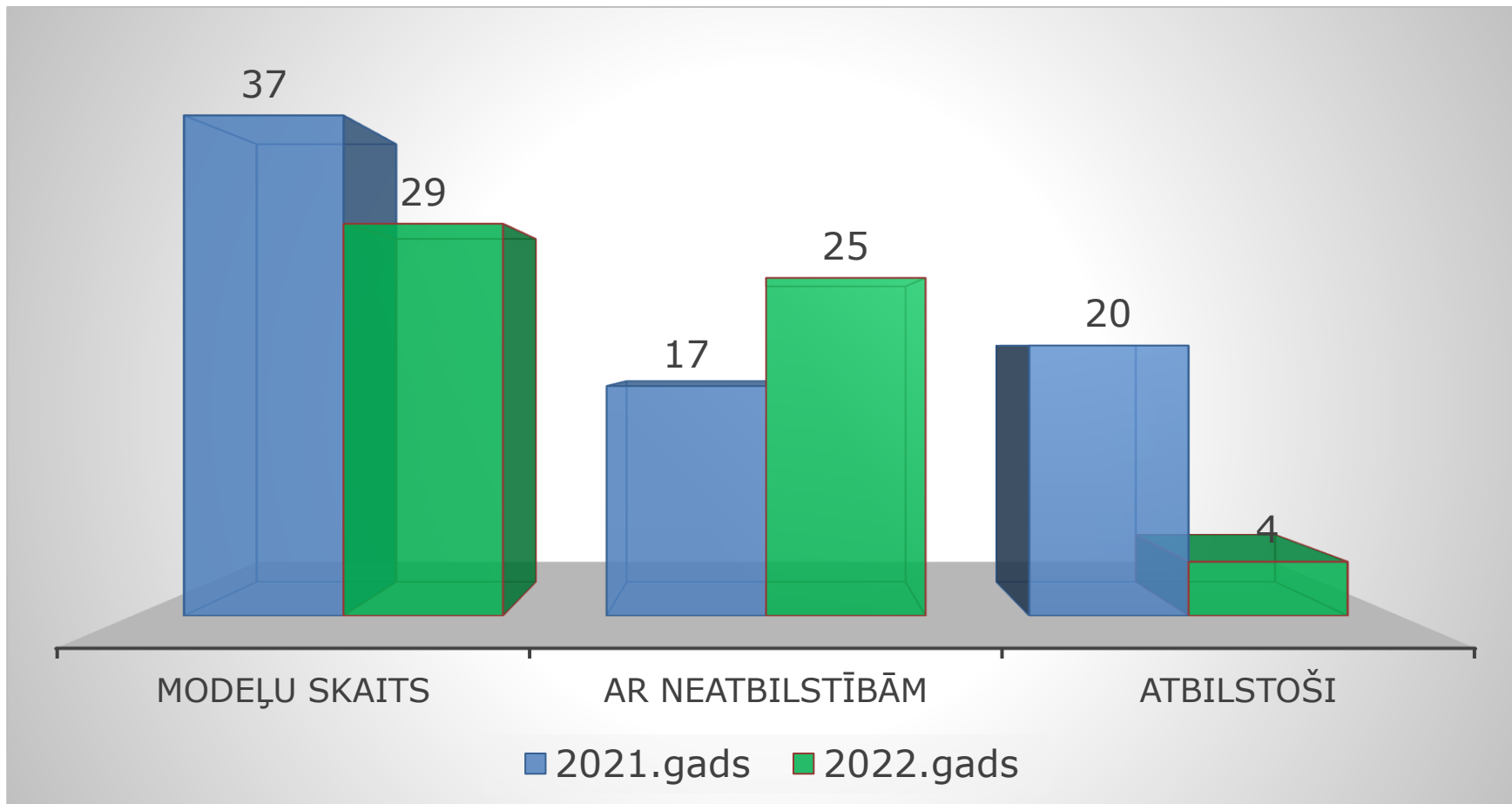
vai

- 2016. gada 12. aprīļa noteikumi Nr.208 “**Iekārtu
elektromagnētiskās saderības noteikumi**”.

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

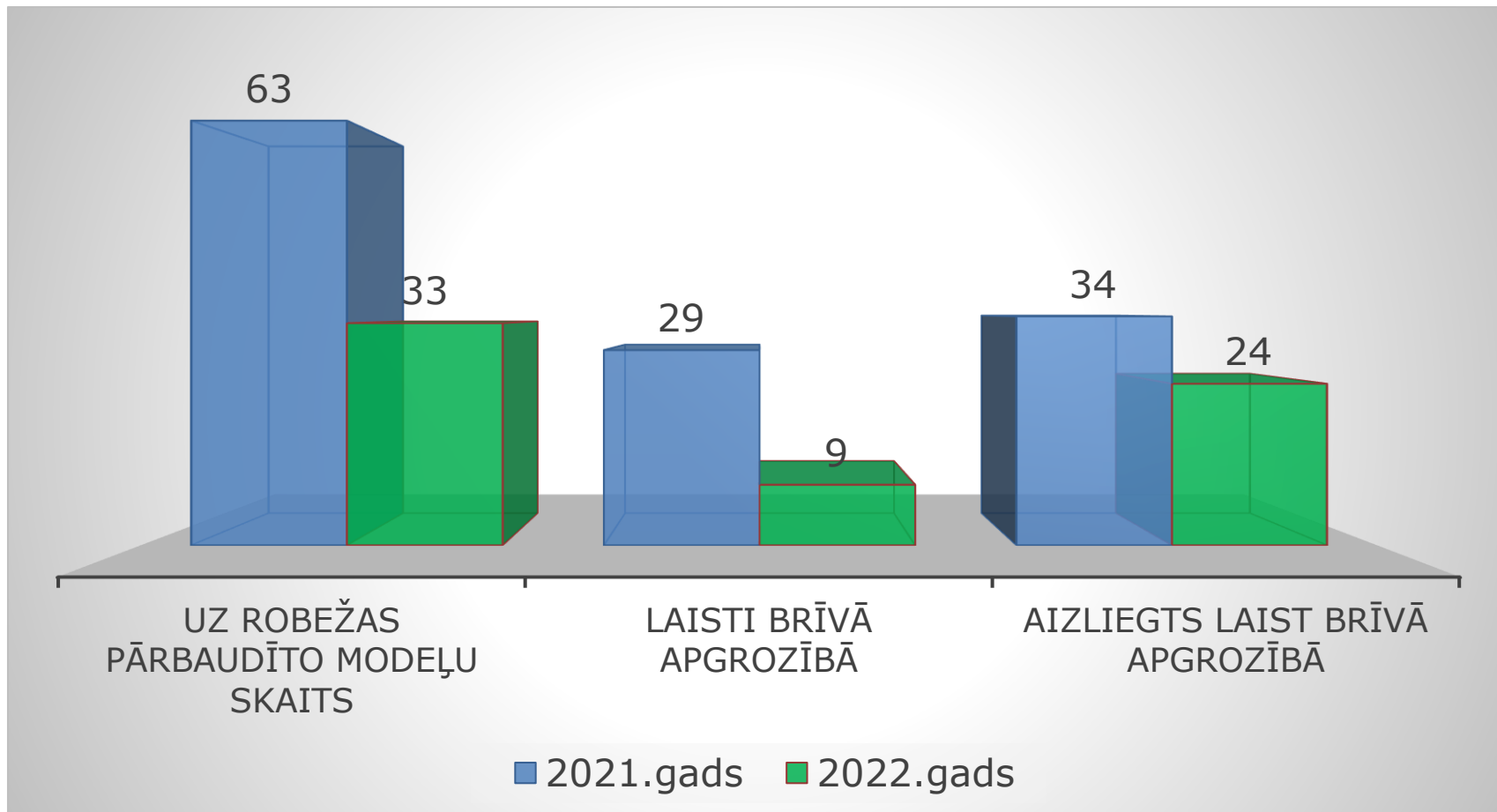
Administratīvās pārbaudes

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

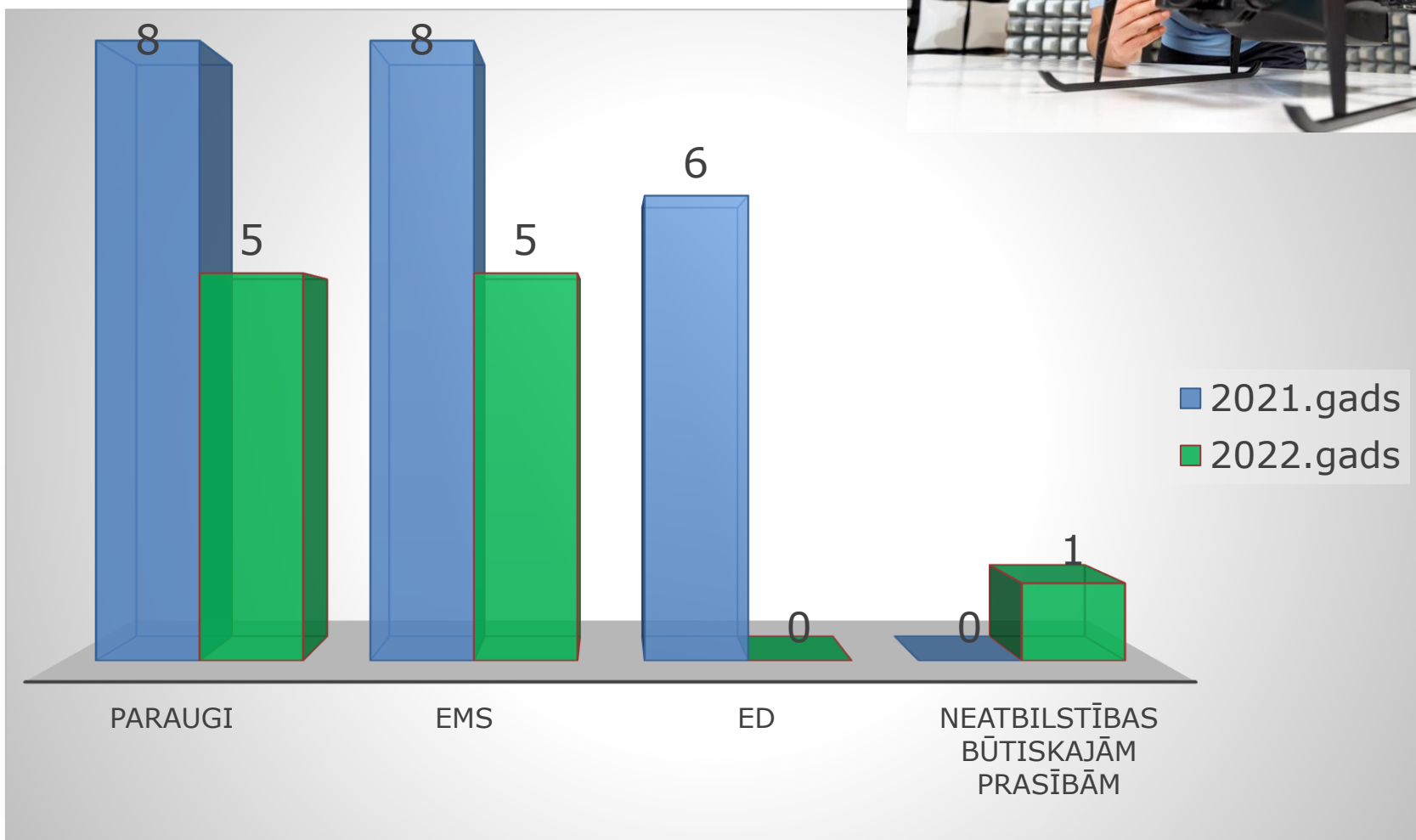
Pārbaudes uz robežas

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Dronu testēšana

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Konstatētās neatbilstības

- ✓ Nav pierādīta atbilstības novērtēšana:
 - Nav nodrošināti ar atbilstības deklarāciju;
 - Nav NB iesaiste, gadījumos, kad tā nepieciešama;
 - Nav iesniegta informācija, atbilstību apliecinošie dokumenti;
 - Neatbilstošs marķējums;
- ✓ Neatbilst būtiskajām prasībām;
- ✓ Lietošanas instrukcijas nesatur visu nepieciešamo informāciju vai nav valsts valodā.

Padomi

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

- Iegādājoties/saņemot preci (radioiekārta, drons), pārliecināties, ka:
 - tā ir marķēta ar **CE atbilstības marķējumu**,
 - **identificējama**,
 - ir nodrošināta ar nepieciešamiem **brīdinājumiem**,
 - precei ir pievienota **ES atbilstības deklarācija**,
 - precei ir pievienota **lietošanas rokasgrāmata/instrukcija valsts valodā**.

- Pievērst uzmanību informācijai par preces(radioiekārta, drons) **lietošanas ierobežojumiem** (vai ir atļauts izmantot Latvijas Republikas teritorijā, vai nepieciešama licence/atļauja u.c.)

- **Neiegādāties** un nelietot tādas radioiekārtas un dronus, **kuru izskats var radīt šaubas par tā atbilstību** noteiktajām prasībām, kā arī tādus, **kuru izcelsme nav zināma**

- Uzstādot un lietojot radioiekārtas un lietojot dronus, **ievērot lietošanas instrukcijā noteikto**

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Jautājumi

Patērētāju tiesību
aizsardzības centrs

Paldies par uzmanību!

@PTACgovLV

facebook

@ptacgovlv

@ptacgovlv